

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000399

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-09-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Старинська Олена Віталіївна

2. Olena V. Starinska

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4601-4152

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 19.00.07

Назва наукової спеціальності: Педагогічна та вікова психологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 16-09-2025

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика початкового навчання, Практична психологія, Корекційна освіта, Спеціальна освіта

Місце роботи здобувача: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 71100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 47.053.02

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 71100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35.01, 15.31.31, 15.81.21

Тема дисертації:

1. Психологічні основи розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти
2. Psychological foundations for the development of social intelligence of higher education students

Реферат:

1. Дисертацію присвячено теоретичному і практичному дослідженню психологічних засад розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти. Проведене комплексне дослідження презентовано результатами ґрунтового вивчення психологічних особливостей, соціальних і психологічних чинників та

психологічних механізмів розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами і нормотиповим розвитком. У вступі подано актуальність теми, мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; висвітлено наукову новизну і практичне значення одержаних результатів; розкрито інформацію про апробацію й упровадження результатів дослідження, публікації, структуру й обсяг дисертації. У першому розділі обґрунтовано теоретико-методологічні засади дослідження соціального інтелекту особистості. У другому розділі обґрунтовано психологічні основи дослідження соціального інтелекту здобувачів вищої освіти, зокрема проаналізовано окремі аспекти проблеми розвитку соціального інтелекту здобувачів освіти з особливими освітніми потребами і здобувачів освіти з нормотиповим розвитком. Обґрунтовано інтегративно-компетентнісний підхід, котрий забезпечує ефективне емпіричне дослідження соціального інтелекту здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами і нормотиповим розвитком. Соціальний інтелект здобувачів вищої освіти визначено як складний інтегрований комплекс їхніх знань і здатностей пізнавати та вирішувати життєві завдання, які визначають успішність їхніх взаємодій з іншими людьми й ефективність адаптації в цих взаємодіях. Сконструйовано модель розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти щодо взаємодій в освітньому просторі, соціальних і психологічних чинників та психологічних механізмів розвитку його когнітивного, емоційного і поведінкового компонентів. У третьому розділі розкрито методичний комплекс, етапи й результати емпіричного дослідження соціального інтелекту здобувачів вищої освіти. Обґрунтовано критерії та описано показники соціального інтелекту здобувачів вищої освіти згідно з високим, вищим від середнього, середнім, нижчим від середнього й низьким рівнями. У четвертому розділі подано результати емпіричного дослідження соціальних і психологічних чинників та психологічних механізмів розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти. Психологічними механізмами розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти емпірично визначено емоційну саморегуляцію, самомотивацію, емпатію та рефлексію. У п'ятому розділі описано обґрунтування, зміст і результати апробації психологічного супроводу розвитку соціального інтелекту в здобувачів вищої освіти. Розкрито психологічні умови розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти, котрі ґрунтуються на положеннях гуманістичного й особистісно-орієнтованого підходів. Висвітлено зміст розробленого тренінгу з розвитку соціального інтелекту в здобувачів вищої освіти. Емпіричне дослідження і статистична перевірка динаміки розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти контрольної й експериментальної груп засвідчили ефективність психологічного супроводу. Розроблено методичні рекомендації психологам, викладачам і кураторам академічних груп із розвитку соціального інтелекту в здобувачів вищої освіти. Наукова новизна результатів дослідження полягає в теоретичному вивченні та емпіричному дослідженні психологічних особливостей розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами та здобувачів вищої освіти з нормотиповим розвитком. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх можна використовувати в закладах вищої освіти під час викладання освітніх компонент: «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Психологія особистості», «Експериментальна психологія», «Психодіагностика». Отримані теоретичні та емпіричні висновки щодо розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами і нормотиповим розвитком можуть застосовуватися науковцями і психологами для розробки відповідних рекомендацій і психокорекційних програм.

2. The dissertation is devoted to the theoretical and empirical investigation of the psychological foundations underpinning the development of social intelligence in higher education students. The research presents a comprehensive analysis encompassing the psychological characteristics, social and psychological determinants, and mechanisms underlying the development of social intelligence among students with special educational needs and those with normotypical development. The introduction outlines the relevance of the topic, formulates the aim, objectives, object, subject, and research methods, and elucidates the scientific novelty and practical significance of the findings. It also provides information on the approbation and implementation of the research results, the publications produced, and the structure and scope of the dissertation. The first chapter justifies the theoretical and methodological foundations of the study of social intelligence. The second chapter substantiates

the psychological foundations of the study of social intelligence in higher education students. It examines specific aspects of social intelligence development among students with special educational needs and those with normotypical development. An integrative-competence-based approach is proposed as a methodological framework enabling the effective empirical investigation of social intelligence in students with both special educational needs and normotypical development. Social intelligence in higher education students is defined as a complex, integrated construct comprising knowledge and abilities to comprehend and address life tasks that determine the success of their interpersonal interactions and the effectiveness of their adaptation within these interactions. A model of social intelligence development is constructed, reflecting interactions within the educational environment and incorporating the social and psychological factors and mechanisms that drive the development of its cognitive, emotional, and behavioral components. The third chapter presents the methodological framework, stages, and findings of the empirical study of social intelligence in higher education students. Criteria and indicators of social intelligence are substantiated and classified across high, above-average, average, below-average, and low levels. The fourth chapter presents the findings of the empirical study of social and psychological factors and psychological mechanisms influencing the development of social intelligence in higher education students. The psychological mechanisms of social intelligence development identified empirically included emotional self-regulation, self-motivation, empathy, and reflection. The fifth chapter describes the rationale, content, and results of the implementation of psychological support for the development of social intelligence in higher education students. It identifies the psychological conditions for fostering social intelligence, grounded in the principles of humanistic and person-centered approaches, and presents the structure of a training program designed to enhance social intelligence among students. Empirical investigation and statistical evaluation of the dynamics of social intelligence development in control and experimental groups confirmed the effectiveness of the proposed psychological support. Methodological recommendations were developed for psychologists, teachers, and curators of academic groups to facilitate the development of social intelligence in higher education students. The scientific novelty of the research lies in the theoretical and empirical examination of the psychological characteristics of social intelligence development in students with special educational needs and students with normotypical development. The practical significance of the findings lies in their applicability within higher education institutions for teaching courses such as “Developmental Psychology”, “Educational Psychology”, “General Psychology”, “Social Psychology”, “Personality Psychology”, “Experimental Psychology”, and “Psychodiagnostics”. The theoretical and empirical conclusions regarding social intelligence development in students with special educational needs and those with normotypical development may also be utilized by researchers and practitioners to design appropriate recommendations and psychocorrectional programs.

Keywords: social intelligence, ability, motivation for success, locus of control, empathy, reflection, emotional self-regulation, self-motivation, values, language, bilingual, communication, identity, social interactions, special educational needs, normotypic development, higher education student.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Старинська О. В. Психологія соціального інтелекту здобувачів вищої освіти : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2024. 342 с.

- 2. Старинська О. Особливості становлення соціального інтелекту особистості пізнього юнацького віку. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки : зб. наук. праць. 2019. Вип. 8 (53). С. 5–14. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2019.8\(53\).09](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2019.8(53).09)
- 3. Старинська О. В. Проблема психологічної сутності понять «соціальний інтелект» та «емоційний інтелект» : науковий дискурс. Наукові праці МАУП. Психологія. 2022. Вип. 3(56). С. 40–44. <https://doi.org/10.32689/maup.psych.2022.3.6>
- 4. Старинська О. В. Зв'язок між соціальним інтелектом і соціально-психологічною адаптацією здобувачів вищої освіти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Психологія. 2023. Вип. 2. С. 49–53. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.2.9>
- 5. Старинська О. В. Локус контролю і мотивація до успіху як психологічні чинники розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Інклюзія і суспільство. 2023. Вип. 2. С. 79–86. <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2023-2-11>
- 6. Старинська О. В. Вікові особливості становлення соціального інтелекту особистості з порушенням інтелектуального розвитку. Психологія та соціальна робота : наук. журнал. Вип. 2(54). 2021. С. 228–240. [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.2\(54\).241398](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.2(54).241398)
- 7. Старинська О. В. Основні психологічні підходи до вивчення феномена «інтелект» : теоретичний науковий дискурс. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Психологія. 2022. Вип. 4. С. 9–14. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2022.4.2>
- 8. Starynska O. V. Scientific Approaches to the Study of Psychological Essence of Social Intelligence: Historical Excursion. Габітус. 2023. Вип. 56. С. 55–59. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.56.8>
- 9. Старинська О. В. Гендерні особливості соціального інтелекту здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Наукові праці МАУП. Психологія. 2023. Вип. 2(58). С. 44–50. <https://doi.org/10.32689/maup.psych.2023.2.7>
- 10. Старинська О. В., Співак Л. М. Особливості соціального інтелекту студентів закладів вищої освіти в період карантинних обмежень. Психологічний часопис. 2021. Вип. 7(10). С. 7–16. <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.10.1>
- 11. Старинська О. В. Зв'язки між компонентами соціального й емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти. Наукові праці МАУП. Психологія. 2023. Вип. 1(57). С. 35–40. <https://doi.org/10.32689/maup.psych.2023.1.6>
- 12. Старинська О. В. Адаптація першокурсників в соціально-психологічному просторі ВНЗ. Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. праць Ін-ту психології імені Г. С. Костюка АПН України. 2010. Том XII. Вип. 7. С. 407–414.
- 13. Starynska O. V. Social Intelligence and National Identity of Higher Education Applicants-bilinguals: Features of Interconnections. Перспективи та інновації науки. 2024. Вип. 6(40). С. 589–597. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-16\(34\)-589-597](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-16(34)-589-597)
- 14. Старинська О. В. Соціальний інтелект і культурні ціннісні орієнтації здобувачів вищої освіти-білінгвів: особливості зв'язків. Наукові інновації та передові технології. Вип. 8 (36). 2024. С. 1678–1687. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8\(36\)-1678-1687](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8(36)-1678-1687)
- 15. Starynska O. Relationship of Social Intelligence with Locus of Control and Motivation for Success of Higher Education Students. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Психологія. 2023. Вип. 3. С. 126–130. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.3.25>
- 16. Старинська О. Психологічні особливості зв'язку соціального інтелекту з рефлексією в здобувачів вищої освіти. Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2025. Вип. 26(71). С. 90–98. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2025.26\(71\).08](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2025.26(71).08)
- 17. Старинська О. В. Зв'язок між соціальним інтелектом та емпатією українських здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану. Наукові інновації та передові технології. Вип. 5 (45). 2025. С. 2155–2162. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5\(45\)-2155-2162](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5(45)-2155-2162)

- 18. Старинська О. В., Співак Л. М., Ревуцька О. В. Розвиток соціального та емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі. Інклюзивний соціоосвітній простір : порівняльна характеристика європейського та українського досвіду : монографія за ред. проф. О. П. Демченко. Вінниця : ТВОРИ, 2023. С. 380–412.
<https://doi.org/10.31652/972-617-552-437-4-2023-0-380-411>
- 19. Starynska O., Spivak L., Osmanova A., Revutska O. Social Intelligence as a Factor of Socio-Psychological Adaptation of University Students with Special Educational Needs during Distance Learning due to the COVID-19. Revista Românească pentru Educație Multidimensională. 2023. Vol. 15(1). P. 441–462.
<https://doi.org/10.18662/rrem/15.1/705>
- 20. Ulunova H., Spivak L., Starynska O., Nickolaenko S. Forms of Address Used by Ukrainian Bilingual Civil Servants in Professional Communication. Die Welt der Slaven : Internationale Halbjahresschrift für Slavistik. 2024. Vol. 69 (1). P. 1–17. <https://doi.org/10.13173/WS.69.1.001>
- 21. Starynska O. Gender Characteristics of Reflection in Higher Education Students in Relation to Social Intelligence. Revista Românească pentru Educație Multidimensională. 2024. Vol. 16(3). P. 119–129.
<https://doi.org/10.18662/rrem/16.3/886>
- 22. Ulunova H., Spivak L., Starynska O. Language in Professional Communication and National Identity of Ukrainian Civil Servants–Bilinguals. Journal of Language, Identity & Education. 2025. Vol. 24. Issue 1. P. 179–193. <https://doi.org/10.1080/15348458.2022.2091570>
- 23. Tsybuliak N., Hurenko O., Starynska O. Echoes of War: Inclusion of Students with War Trauma in Ukrainian Universities. Acceptance Participation Solidarity. The Importance of the Interdisciplinary Approach. 2024. P. 141–159.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U200328

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коструба Наталія Сергіївна

2. Nataliia S. Kostruba

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3852-4729

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Івашкевич Едуард Зенонович

2. Eduard Z. Ivashkevych

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0376-4615

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнієнко Інокентій Олексійович

2. Inokentii O. Korniienko

Кваліфікація: д. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1451-4128

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мукачівський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 36246368

Місцезнаходження: вул. Ужгородська, буд. 26, Мукачеве, Мукачівський р-н., 89600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Павелків Роман Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Павелків Роман Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Гудовсек Оксана Анатоліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна